

Terra de fang

JULIOL n.74

REVISTA DE MARRATXÍ

REPORTATGE:

EL BALL DE BOT: UNA TRADICIÓ
QUE FA VIBRAR MARRATXÍ

ALEJANDRO JAVALOYAS
GUANYADOR DEL CERTAMEN
DE PINTURA DE SANT
MARÇAL 2025

GEN J

EL PUMPTRACK DE MARRATXÍ:
NOU ESPAI PER ALS
ESPORTISTES SOBRE RODES

**CONEIX LES
ASSOCIACIONS**
FESTEROS DE PÒRTOL

Reportaje:

El *Ball de Bot*: una tradición
que hace vibrar Marratxí

Alejandro Javaloyas
Ganador del Certamen de
Pintura de Sant Marçal 2025

GEN J

El Pumptrack de Marratxí:
Nuevo espacio para
deportistas sobre ruedas

Conoce las
asociaciones
Festeros de Pòrtol

MTXI

ACTUALITAT MULTIMÈDIA LOCAL

www

You
Tube

Redacció
Redacción
Alberto Fraile
Ana Serra
Maria Antònia Pol

Maquetació i disseny gràfic
Maquetación y diseño gráfico
Paula Tomàs

Fotografia
Fotografía
Joan Arbós
Paula Tomàs

Edició i producció
Edición y producción
Deacorde
C/ Gran Via Asima, 2, 10
07009 Palma, Illes Balears
Spain
T +34 971781042
T +34 668861972
info@deacorde.com

Impressió
Impresión
GraficArt Imprinta

Coordinació
Coordinación
Ajuntament de Marratxí
C/ Olesa 66, Sa Cabaneta

4

Ressò / Eco

Cultura / Porta a porta / Medi Ambient
/ Salut / Fires i festes / Esport /
Participació ciutadana

Cultura / Puerta a puerta / Medio
Ambiente / Salud / Ferias y fiestas /
Deporte / Participación ciudadana

8

Reportatge/Reportaje

» El ball de bot: una tradició
que fa vibrar Marratxí
» El *ball de bot*: una tradición
que hace vibrar Marratxí

14

Mirades/Miradas

» Alejandro Javaloyas, guanyador del
Certamen de Pintura de Sant Marçal

» Alejandro Javaloyas, ganador del
Certamen de Pintura de Sant Marçal

20

GEN J

» Pumptrack de Marratxí
» Pumptrack de Marratxí

22

Associacions/Asociaciones

» Festeros de Pòrtol
» Festeros de Pòrtol

CULTURA

Marratxí dona suport la candidatura Palma 2031

L'Ajuntament reafirma el seu compromís amb la cultura i se suma a la candidatura de Palma com a Capital Europea de la Cultura 2031. La signatura d'adhesió va tenir lloc a Sa Refinadora, després de la visita del regidor de Cultura de l'Ajuntament de Palma, Javier Bonet. Aquest suport s'uneix al del Govern balear i el Consell de Mallorca, entre altres institucions, enfortint una candidatura que aposta per la cultura com a motor de desenvolupament social i que situa a Mallorca en el centre cultural d'Europa.

CULTURA

Marratxí apoya la candidatura Palma 2031

El Ajuntament reafirma su compromiso con la cultura y se suma a la candidatura de Palma como Capital Europea de la Cultura 2031. La firma de adhesión tuvo lugar en Sa Refinadora, tras la visita del regidor de Cultura del Ajuntament de Palma, Javier Bonet. Este respaldo se une al del Govern balear y el Consell de Mallorca, entre otras instituciones, fortaleciendo una candidatura que apuesta por la cultura como motor de desarrollo social y que sitúa a Mallorca en el centro cultural de Europa.

PORTA A PORTA

Nova flota de vehicles per al porta a porta

Marratxí presenta una desena de camions de càrrega, una deixalleria mòbil i dues furgonetes elèctriques dissenyades específicament per donar resposta a les necessitats del nou model de recollida i reduir-ne l'impacte ambiental. En el mes de juny, el reciclatge d'envasos s'ha duplicat i ha arribat a les 30 tones a Es Caülls, sa Vinya i es Figuerà.

PUERTA A PUERTA

Nueva flota de vehículos para el puerta a puerta

Marratxí presenta una decena de camiones de carga, un punto limpio móvil y dos furgonetas eléctricas diseñadas específicamente para dar respuesta a las necesidades del nuevo modelo de recogida y reducir su impacto ambiental. En el mes de junio, el reciclaje de envases se ha duplicado, y ha alcanzado las 30 toneladas en Es Caülls, Sa Vinya y Es Figuerà.

MEDI AMBIENT

Dos camins rurals emblemàtics milloren la seva seguretat

L'accessibilitat del camí de Can Puxet, a Son Ametler, i al camí des Castell, a Pòrtol han millorat significativament. La intervenció ha consistit en la reparació del ferm amb mescla de pedra i terra natural. El camí de Can Puxet forma part de la ruta saludable que utilitzen diàriament els usuaris de la Fundació Asnimo.

MEDIO AMBIENTE

Dos caminos rurales emblemáticos mejoran su seguridad

La accesibilidad del camino de Can Puxet, en Son Ametler, y del camino des Castell, en Pòrtol han mejorado significativamente. La intervención ha consistido en la reparación del firme con una mezcla de piedra y tierra natural. El camino de Can Puxet forma parte de la ruta saludable que utilizan diariamente los usuarios de la Fundación Asnimo.

SALUT

Marratxí es mulla per l'Esclerosi Múltiple

La Piscina Municipal de Son Caulelles va acollir la iniciativa d'ABDEM (Associació Balear d'Esclerosi Múltiple) amb l'objectiu de recaptar fons i sensibilitzar la ciutadania sobre aquesta malaltia neurològica amb la qual conviuen més de 1.000 persones a les Illes Balears. L'Ajuntament va col·laborar en aquesta jornada solidària.

SALUD

Marratxí se moja por la Esclerosis Múltiple

La Piscina Municipal de Son Caulelles acogió la iniciativa de ABDEM (Asociación Balear de Esclerosis Múltiple) con el objetivo de recaudar fondos y sensibilizar a la ciudadanía sobre esta enfermedad neurológica con la que conviven más de 1.000 personas en las Islas Baleares. El Ayuntamiento colaboró en esta jornada solidaria.

FIRES I FESTES

Pòrtol celebra les seves festes amb molta participació

Pòrtol ha viscut unes festes plenes d'activitats per a totes les edats: cercaviles, jocs populars, ball de bot, carnaval d'estiu amb temàtica marina i espectacles per a grans i petits. La plaça de Can Flor s'ha convertit en l'epicentre de la festa amb nits de tapes, tallers de fang i focs artificials. Entre els actes, també hi va tenir lloc la Caminada Solidària a benefici de l'AECC, amb una gran participació ciutadana.

FERIAS Y FIESTAS

Pòrtol celebra sus fiestas con mucha participación

Pòrtol ha vivido unas fiestas llenas de actividades para todas las edades: pasacalles, juegos populares, ball de bot, carnaval de verano con temática marina y espectáculos para mayores y pequeños. La plaza de Can Flor se ha convertido en el epicentro de la celebración con noches de tapas, talleres de barro y fuegos artificiales. Entre los actos, también tuvo lugar la Caminata Solidaria a beneficio de la AECC, con una gran participación ciudadana.

ESPORT

Marratxí rep als campions d'Espanya de vòlei infantil

Els jugadors del Club Voleibol Pòrtol, recentment proclamats campions d'Espanya en la categoria infantil, varen rebre un reconeixement a la sala de plens de l'ajuntament. Els campions van estar acompanyats per la presidenta del Club, Carmen Gayà, els tècnics i les seves famílies.

DEPORTE

Marratxí recibe a los campeones de España de vóley infantil

Los jugadores del Club Voleibol Pòrtol, recientemente proclamados campeones de España en la categoría infantil, recibieron un reconocimiento en el salón de plenos del ayuntamiento. Los campeones estuvieron acompañados por la presidenta del Club, Carmen Gayà, los técnicos y sus familias.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

Sopar a la Fresca a Sa Cabaneta

Les Mestresses de Sa Cabaneta han celebrat el tradicional Sopar a la Fresca, enguany ambientat amb temàtica *flower power*. La cita anual, marcada per un ambient agradable i distès, reforça els llaços d'aquesta associació que fa més de trenta anys que organitza activitats per als seus socis.

PARTICIPACIÓN CIUDADANA

‘Sopar a la Fresca’ en Sa Cabaneta

Las Mestresses de Sa Cabaneta han celebrado la tradicional Sopar a la Fresca, este año ambientada con temática *flower power*. Esta cita anual, marcada por un ambiente agradable y distendido, refuerza los lazos de esta asociación que lleva más de treinta años organizando actividades para sus socios.

CULTURA

Marratxí acull centenars de ballarins en línia

La plaça de Sant Marçal es va decorar de blanc, vermell i verd per rebre centenars de ballarins en línia vinguts de totes les acadèmies de Mallorca, abillats amb vestuari inspirat en els siurells tradicionals en homenatge a Marratxí. La presència dels gegants Madò Bet i en Marçal va donar un toc encara més especial a l'acte.

CULTURA

Marratxí acoge a cientos de bailarines en línea

La plaza de Sant Marçal se vistió de blanco, rojo y verde para recibir a cientos de bailarines en línea llegados de todas las academias de Mallorca, ataviados con vestuario inspirado en los siurells tradicionales en homenaje a Marratxí. La presencia de los gigantes Madò Bet y Marçal dio un toque aún más especial al acto.

El ball de bot

Una tradició que fa vibrar Marratxí

Una tradición que hace vibrar Marratxí

Ballada popular,
Fira del Fang
2006

Ballada popular.
Fira del Fang
2006

Les places de Mallorca s'omplen cada cap de setmana de balladors. Des de fora, per als qui no estan avesats a aquesta pràctica, sembla que només peguen bots, però realment aquestes passes són centenars de combinacions anomenades punts. Parlem del ball de bot, un conjunt de danses i músiques tradicionals que tenen el seu origen en els ritmes i estils que arribaren a l'illa des de la península Ibèrica al llarg del segle XVIII, i que, amb el temps, es fusionaren amb elements locals per donar lloc a una expressió cultural pròpia i arrelada en la identitat mallorquina. Avui dia, gràcies a la tasca de balladors, escoles i associacions de Marratxí, i d'arreu de Mallorca, aquesta tradició encara continua ben viva.

El ball de bot al llarg del temps

També conegut com a ball de pagès pel seu fort arrelament a les zones rurals durant el segle XIX, durant molts d'anys fou una de les escasses opcions d'oci entre les comunitats rurals i part dels moments importants de centenars de vides. L'arribada dels anomenats balls d'aferrat entre les classes benestants va fer que aquest arrelament del ball de bot a la ruralia fos més estret encara.

És en aquest context que es consolida també el concepte de vestit de pagès, l'estàndard de la indumentària

Las plazas de Mallorca se llenan cada fin de semana de *balladors*. Desde fuera, para quienes no están acostumbrados a esta práctica, parece que solo dan saltos, pero en realidad estos pasos son cientos de combinaciones llamadas *punts*. Hablamos del *ball de bot*, un conjunto de danzas y músicas tradicionales que tienen su origen en los ritmos y estilos que llegaron a la isla desde la península Ibérica a lo largo del siglo XVIII, y que, con el tiempo, se fusionaron con elementos locales para dar lugar a una expresión cultural propia y arraigada en la identidad mallorquina. Hoy en día, gracias al trabajo de *balladors*, escuelas y asociaciones de Marratxí y de toda Mallorca, esta tradición sigue muy viva.

El ball de bot a lo largo del tiempo

También conocido como *ball de pagès* por su fuerte arraigo en las zonas rurales durante el siglo XIX, durante muchos años fue una de las pocas formas de ocio en las comunidades campesinas y parte fundamental de los momentos importantes de cientos de vidas. La llegada de los llamados *balls d'aferrat* entre las clases acomodadas hizo que el arraigo del ball de bot en el mundo rural se acentuara aún más.

Es en ese contexto que se consolida también el concepto de *vestit de pagès*, el estándar de la indumentaria tradicional

tradicional mallorquina, que s'utilitzava per al dia a dia i també per ballar. Aquest vestuari es continua utilitzant en mostres i exhibicions, i acumula una gran càrrega simbòlica i cultural.

«Hi havia el ball casolà i el ball públic. El primer es feia després d'unes noces o d'un dia de feina al camp. El segon es feia a les places durant les festes patronals. El primer ball estava reservat per a qui havia pagat més en una subhasta. D'aquí s'inspiraren les ballades actuals», explica Bernat Cabot, fundador de l'associació Aires des Pla, la més antiga de Marratxí, constituïda l'any 1979, i que ha tengut un paper rellevant en la història del municipi. Actualment, prop d'un centenar de persones —entre balladors i músics— formen part d'aquesta agrupació.

El ball de bot va conservar la popularitat fins ben entrat el segle XX, per la presència que tenia a les zones rurals i pel suport de l'Església, que era reticent als balls d'aferrat per la proximitat entre parelles. Fou en aquells moments, per l'arribada dels ritmes americans i anglosaxons com el txa-txa-txa, en què el ball de bot deixà de formar part de la diversió dels joves, independentment de la seva condició social i del seu àmbit, inclosa la pagesia. «De forma purament testimonial, la supervivència del ball

mallorquina, que se usaba tanto en la vida cotidiana como para bailar. Este vestuario sigue utilizándose en muestras y exhibiciones, y acumula una gran carga simbólica y cultural.

“Existía el *ball casolà* y el *ball públic*. El primero se hacía después de una boda o tras una jornada en el campo. El segundo tenía lugar en las plazas durante las fiestas patronales. El primer baile estaba reservado a quien había pagado más en una subasta. De ahí se inspiraron las ballades actuales”, explica Bernat Cabot, fundador de la asociación Aires des Pla, la más antigua de Marratxí, constituida en 1979 y con un papel relevante en la historia del municipio. Actualmente, cerca de un centenar de personas —entre balladors y sonadors— forman parte de esta agrupación.

El ball de bot conservó su popularidad hasta bien entrado el siglo XX, gracias a su presencia en zonas rurales y al apoyo de la Iglesia, que era reticente a los *balls d'aferrat* por la proximidad entre las parejas. Fue entonces, con la llegada de ritmos americanos y anglosajones como el cha-cha-chá, cuando el *ball de bot* dejó de formar parte del ocio juvenil, independientemente de su origen social o entorno, incluida la pagesía. “De forma puramente testimonial, la supervivencia del *ball de bot* quedó en manos de las agrupaciones folklóricas, asociaciones dedicadas a

de bot quedarà en mans de les agrupacions folklòriques, associacions dedicades a rememorar el ball, la música i la indumentària del segle anterior en espectacles», segons explica Antoni Bibiloni i Riera a l'article «Els balls populars a Mallorca» a la revista *Caramella*.

Una tradició viva

A dia d'avui, el ball de bot és cada vegada més present a la vida dels marraixiners. S'ha estès, per una banda, amb les mostres de ball —exhibicions amb la indumentària tradicional—, i, per l'altra, amb les ballades populars a les places, en què pot participar tothom qui vulgui vestit de carrer. «L'estigma segons el qual el folklore és caspós o avorrit està desapareixent a marxes forçades. Això és gràcies a un col·lectiu de joves espectacular, d'entre 12 i 25 anys, explica Mariona Luis, presidenta de De Pinta en Ample. No només a la nostra associació —que també—, sinó també a les ballades, es pot veure una xarxa de joves feliços de ballar. Tot això està molt lligat als orígens, a la identitat i a les arrels. És gent molt compromesa amb la cultura». Aquesta associació la varen fundar l'any 2025 tres amigues: Antònia Barceló, Joana Maria Gelabert i Mariona Luis Tomàs, amb l'objectiu de fer arribar el ball de bot a tothom a través de les seves classes a Es Pla de na Tesa. Entre els seus projectes destaca la col·laboració amb Amiticia, per la qual persones amb diversitat funcional també aprenen a ballar. «Tothom pot ballar ball de bot. Cadascú botarà més amunt o més avall, però el més important és gaudir. Al final, només es tracta d'aixecar els braços i somriure», afegeix Luis.

rememorar el baile, la música y la indumentaria del siglo anterior en espectáculos”, según explica Antoni Bibiloni i Riera en el artículo *Els balls populars a Mallorca* de la revista *Caramella*.

Una tradición viva

Hoy en día, el ball de bot está cada vez más presente en la vida de los marraixiners. Se ha extendido, por un lado, con las muestras de ball —exhibiciones con indumentaria tradicional— y, por otro, con las ballades populars en las plazas, en las que puede participar cualquier persona vestida de calle. “El estigma de que el folklore es rancio o aburrido está desapareciendo a pasos agigantados. Esto es gracias a un colectivo joven espectacular, de entre 12 y 25 años”, explica Mariona Luis, presidenta de De Pinta en Ample. “No solo en nuestra asociación —que también—, sino también en las ballades, se ve a jóvenes felices de bailar. Todo esto está muy ligado a los orígenes, la identidad y las raíces. Es gente muy comprometida con la cultura”. Esta asociación fue fundada en 2025 por tres amigas: Antònia Barceló, Joana Maria Gelabert y Mariona Luis Tomàs, con el objetivo de acercar el ball de bot a todo el mundo a través de sus clases en el Pla de na Tesa. Entre sus proyectos destaca la colaboración con Amiticia, gracias a la cual personas con diversidad funcional también aprenden a bailar. “Todo el mundo puede bailar ball de bot. Cada uno botará más o menos, pero lo más importante es disfrutar. Al final, solo se trata de levantar los brazos y sonreír”, añade Luis.

Una activitat intergeneracional

Per a Victor Penalva, professor de l'Escoleta de Ball de Bot d'Es Pont d'Inca, «l'aprenentatge també és un procés que s'esdevé com una convivència intergeneracional. El clima que es respira dins és molt acollidor». Fundada per Francisca Ribot ara farà 20 anys, aquesta petita escola compta amb el relleu de Penalva, que reuneix una trentena de persones de diferents edats dos cops per setmana al local d'Es Pont d'Inca.

Les ballades serveixen per reforçar la cohesió social i cultural. Més enllà de preservar la tradició, és «un pilar fonamental per potenciar l'ús oral de la llengua catalana», segons expliquen els portaveus de l'associació Es Raiguer, de Marratxí. Un grup de joves que es va formar l'octubre del 2014 i que, de llavors ençà, reinterpreta i difon arreu de Mallorca la música i el ball folklòric, amb temes propis i versions dels tradicionals. Els balls que ofereixen són característics de la zona del Raiguer, ja que conserven alguns dels boleros de les escoles dels antics mestres de Marratxí. Durant la seva trajectòria s'han encarregat de rescatar arxius de particulars amb partitures de melodies antigues i «han recopilat peces que només recordava la gent gran», segons conten alguns membres de l'agrupació.

Una actividad intergeneracional

Para Víctor Penalva, profesor de la Escoleta de Ball de Bot de Es Pont d'Inca, “el aprendizaje también es un proceso que se da como una convivencia intergeneracional. El ambiente que se respira es muy acogedor”. Fundada por Francisca Ribot hace 20 años, esta pequeña escuela cuenta con el relevo de Penalva, que reúne a una treintena de personas de distintas edades dos veces por semana en el local de Es Pont d'Inca.

Las *ballades* sirven para reforzar la cohesión social y cultural. Más allá de preservar la tradición, son “un pilar fundamental para impulsar el uso oral de la lengua catalana”, según explican los portavoces de la asociación Es Raiguer, de Marratxí. Un grupo de jóvenes formado en octubre de 2014 que, desde entonces, reinterpreta y difunde por toda Mallorca la música y el baile folklórico, con temas propios y versiones de los tradicionales. Los bailes que ofrecen son característicos de la zona del Raiguer, ya que conservan algunos boleros de las escuelas de los antiguos maestros de Marratxí. Durante su trayectoria, se han encargado de rescatar archivos particulares con partituras de melodías antiguas y “han recopilado piezas que solo recordaba la gente mayor”, según cuentan algunos miembros del grupo.

No hi ha ball sense música

Les ballades i les mostres no serien possibles sense els músics, que posen la banda sonora a cada trobada. A Marratxí, hi ha dos grups destacats que hi participen activament i coincideixen en el fet que la música tradicional no decau amb el pas del temps.

Terra Rotja és un grup format per cinc amics de Pòrtol que comparteixen la passió per la música tradicional. Des del 2010, duen la percussió, els acompanyaments a la guitarra, la flauta tradicional i el baix arreu de l'illa. «Durant aquest any ja hem fet més de vint actuacions i hem superat amb escreix les de l'any passat. Això és senyal que hi ha cada vegada més ballades», comenta, satisfet, Jaume Coll. El seu repertori inclou temes propis que aporten un aire fresc i alegre a cada actuació.

D'altra banda, Engalba ja fa dotze anys que fan sonar la seva música. Amb una trajectòria consolidada, han estat testimonis de com, amb el pas del temps, cada vegada hi ha més joves interessats en la música tradicional. «N'hem d'estar contents», diu Pedro Font, un dels integrants, que es mostra orgullós de formar part d'aquest relleu generacional musical.

Totes les entitats, ja siguin de *balladors* o de *sonadors*, tenen un paper destacat en el teixit social i cultural del municipi. Les associacions i escoles participen activament en els actes oficials i les festes de Marratxí, com la Fira del Fang i les Festes de Sant Marçal, en què cada vegada hi ha més afluència d'espectadors, però també dels qui s'animen a ballar. ■

No hay baile sin música

Las *ballades* y las *mostres* no serían posibles sin los músicos, que ponen la banda sonora a cada encuentro. En Marratxí, hay dos grupos destacados que participan activamente y coinciden en que la música tradicional no decae con el paso del tiempo.

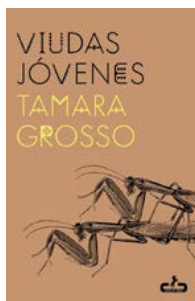
Terra Rotja es un grupo formado por cinco amigos de Pòrtol que comparten la pasión por la música tradicional. Desde 2010, llevan la percusión, los acompañamientos de guitarra, la flauta tradicional y el bajo por toda la isla. “Este año ya hemos hecho más de veinte actuaciones y hemos superado con creces las del año pasado. Eso es señal de que hay cada vez más ballades”, comenta, satisfecho, Jaume Coll. Su repertorio incluye temas propios que aportan un aire fresco y alegre a cada actuación.

Por otro lado, Engalba lleva doce años haciendo sonar su música. Con una trayectoria consolidada, han sido testigos de cómo, con el tiempo, hay cada vez más jóvenes interesados en la música tradicional. “Tenemos que estar contentos”, dice Pedro Font, uno de los integrantes, que se muestra orgulloso de formar parte de este relevo generacional musical.

Todas las entidades, ya sean de *balladors* o de *sonadors*, tienen un papel destacado en el tejido social y cultural del municipio. Las asociaciones y escuelas participan activamente en los actos oficiales y en las fiestas de Marratxí, como la Fira del Fang y las Festes de Sant Marçal, en las que cada vez hay más público, pero también más personas que se animan a bailar. ■

VIUDAS JÓVENES

Tamara Grosso. CABALLO DE TROYA

Què pot passar quan mor l'epicentre d'una relació poliamorosa? L'amant i l'esposa, fins aleshores completament desconegudes, es veuen unides pel dolor de la pèrdua... i per l'apartament d'en Juan. L'autora indaga en els acords no monògams amb ironia, humor i també amb tendresa.

¿Qué puede ocurrir cuando muere el epicentro de una relación poliamorosa? La amante y la esposa, hasta entonces completamente desconocidas, se ven unidas por el dolor de la pérdida... y por el apartamento de Juan. La autora indaga en los acuerdos no monógamos con ironía, humor y también con ternura.

ESTA CUERPA MÍA

Uri Bleier. ALFAGUARA

Na Mónica arriba a Tijuana estafada per uns traficants. Anys més tard, emprèn un dur camí de retorn a casa, marcat per les drogues, el perill i la hipocresia. Una obra plena d'humor, amor i sororitat, però també amb espai per al dolor i la ràbia, que desmunta les idees preconcebudes que circulen en l'imaginari col·lectiu sobre la vida d'una persona trans i d'una treballadora sexual.

Mónica llega a Tijuana estafada por unos traficantes. Años más tarde, emprende un duro camino de regreso a casa, marcado por las drogas, el peligro y la hipocresía. Una obra llena de humor, amor y sororidad, pero también con espacio para el dolor y la rabia, que desmonta las ideas preconcebidas que circulan en el imaginario colectivo sobre la vida de una persona trans y una trabajadora sexual.

LAS CIÉNAGAS

Tina Makereti. HOJA DE LATA

En aquesta distopia, Keri, mare soltera, Janet, plena de prejudicis, i Sera, refugiada climàtica nouvinguda, conviuen en una localitat de la costa de Nova Zelanda. Mentre cadascuna fa la seva vida, el pantà de Wairere sembla encaminar-se cap a un destí tràgic. L'obra d'aquesta escriptora neozelandesa d'ascendència maorí fa una crítica empàtica del colonialisme, els prejudicis racials i el medi ambient.

En esta distopía Keri, madre soltera, Janet, llena de prejuicios, y Sera, refugiada climática recién llegada, conviven en una localidad de la costa de Nueva Zelanda. Mientras cada una de ellas hace su vida, el pantano de Wairere parece encaminarse hacia un destino trágico. La obra de esta escritora neozelandesa de ascendencia maorí hace una crítica empática del colonialismo, los prejuicios raciales y el medio ambiente.

ALEJANDRO

Guanyador del Certamen de Pintura de Sant Marçal 2025
Ganador del Certamen de Pintura de Sant Marçal 2025

«Treball amb gradients, que simbolitzen la transformació i el pas del temps dins un mitjà estàtic com la pintura»

L'artista mallorquí, resident a Tolosa (França), desenvolupa la seva pràctica abstracta dins l'àmbit de la «pintura expandida», en què els límits entre la pintura, l'escultura i la instal·lació es desdibuixen. *Contradictions d'un régime maximaliste* té darrere una investigació sostinguda de la circularitat, no només com a forma, sinó com a manera de pensar sobre el temps, l'espai i la seva percepció, que l'han fet guanyador d'un dels premis més ben remunerats d'aquest tipus a Mallorca.

—

"Trabajo con gradientes, que simbolizan la transformación y el paso del tiempo dentro de un medio estático como la pintura"

El artista mallorquín, residente en Toulouse, desarrolla su práctica abstracta dentro del ámbito de la "pintura expandida", donde los límites entre pintura, escultura e instalación se difuminan. *Contradictions d'un régime maximaliste* tiene detrás una investigación constante sobre la circularidad, no solo como forma, sino como manera de pensar el tiempo, el espacio y su percepción, que le ha llevado a ganar uno de los premios mejor dotados en Mallorca.

JAVALOYAS

Enhorabona pel premi, com vares rebre la notícia?

Em va fer moltíssima d'il·lusió, perquè és un premi superprestigiós a Mallorca, i la quantia també ajuda molt a la producció amb vista al futur, perquè els artistes normalment tenim problemes per vendre i produir, i qualsevol ajut sempre és benvingut.

Com descriuries aquesta obra?

És molt representativa del que faig, de la pintura expandida: una voluntat d'intentar sortir de la convenció del llenç, del bastidor, que és pla i que va sempre penjat en paral·lel a la paret, i d'intentar fer una cosa més tridimensional que s'escapa del que la gent s'espera. A la meua obra, en general, sempre treball amb la circularitat, no només com a motiu o vocabulari pictòric, perquè apareixen idees com el punt, el cercle, el forat o l'el·lipse, sinó també com a tema en el suport, que no és pla, sinó que circula com l'arc d'una circumferència incompleta que si es prolongàs tancaria el cercle.

L'has presentada a altres concursos?

Aquesta en concret era inèdita. La vaig produir fa un any i busques durant una residència artística a Establiments a la galeria Bibi. Però sí que present sovint moltes d'obres a altres certàmens. Enguany m'he presentat a Andratx, Felanitx i Pollença, ara em present a Binissalem. No sempre funciona, hi ha vegades que fins i tot a la mateixa temporada i amb obres similars, perquè pertanyen a la mateixa sèrie, a altres llocs ni tan sols qued finalista. En aquesta ocasió no només he quedat finalista, sinó que he guanyat el primer premi, o sigui que també és un reforç i una empena per continuar endavant.

Què ha suposat per a tu aquest premi?

Els que tenim feines creatives tendim a tenir un poc de síndrome de l'impostor, a pensar que el que feim potser no funciona. La solitud de l'estudi tampoc no ajuda a tenir perspectiva. Que un jurat tan prestigiós, amb el director d'Es Baluard, David Barro, com a portaveu, decideixi que és la millor peça, és una injecció d'autoestima i de bona energia, francament.

Com va sorgir fer feina amb la geometria?

És un camí. Costa racionalitzar-ho perquè surt de la feina d'estudi. Pint des dels 3 o 4 anys. Quan era adolescent ja hi va haver una deriva cap a l'abstracció, tot i que la meua formació és molt acadèmica i figurativa.

Enhorabuena por el premio, ¿cómo recibiste la noticia?

Me hizo muchísima ilusión, porque es un premio muy prestigioso en Mallorca, y la dotación también ayuda mucho a la producción de cara al futuro, ya que los artistas solemos tener dificultades para vender y producir, y cualquier ayuda es bienvenida.

¿Cómo describirías esta obra?

Es muy representativa de lo que hago, de la pintura expandida: una voluntad de salir de la convención del lienzo, del bastidor plano colgado paralelo a la pared, e intentar hacer algo más tridimensional que se aleje de lo que la gente espera. En mi obra, en general, siempre trabajo con la circularidad, no solo como motivo o vocabulario pictórico —con elementos como el punto, el círculo, el agujero o la elipse—, sino también como tema en el soporte, que no es plano, sino que circula como un arco de circunferencia incompleta que, de prolongarse, cerraría el círculo.

¿La has presentado a otros concursos?

Esta en concreto era inèdita. La produje hace un año durante una residencia artística en Establiments, en la galería Bibi. Pero sí que presento muchas obras a otros certámenes. Este año me he presentado en Andratx, Felanitx y Pollença, y ahora me presentaré en Binissalem. No siempre funciona; incluso en la misma temporada y con obras similares —porque pertenecen a la misma serie—, en otros sitios ni siquiera quedo finalista. En esta ocasión no solo he sido finalista, sino que he ganado el primer premio, así que ha sido también un impulso para seguir adelante.

¿Qué ha supuesto para ti este premio?

Quienes tenemos trabajos creativos tendemos a sufrir un poco el síndrome del impostor, a pensar que lo que hacemos quizá no funciona. La soledad del estudio tampoco ayuda a tener perspectiva. Que un jurado tan prestigioso, con el director de Es Baluard, David Barro, como portavoz, decida que es la mejor pieza es una inyección de autoestima y de energía positiva, sinceramente.

¿Cómo surgió tu trabajo con la geometría?

Es un camino. Cuesta racionalizarlo porque surge del trabajo en el estudio. Pinto desde los 3 o 4 años. Cuando era adolescente ya hubo una deriva hacia la abstracción, aunque mi formación es muy académica y figurativa.

A partir d'aquí, per una qüestió també ètica —aconseguir el màxim significat amb la mínima intervenció—, vaig anar cap al minimalisme. Vaig eliminar el gest i l'empremta del pintor. Ara faig superfícies molt escèptiques, molt reduïdes, i això em du a formes geomètricament simples, com el punt, el cercle, el forat o l'elipse.

El paisatge mallorquí t'ha inspirat en aquests gradients tan presents a la teva obra?

Sí, això és molt interessant. Visc a França, on la meteorologia és pitjor. Quan vaig fer la residència a Establiments l'abril de 2024, l'edifici tenia moltíssima de llum, sostre envidrat i unes postes de sol espectaculars. Jo havia preparat feina prèvia, però el pla va canviar completament quan vaig arribar. Els colors i els gradients varen quedar superinfluïts pels cels mallorquins i la llum mediterrània. Això no estava present en les obres immediatament prèvies fetes a França.

Quina és la teva tècnica per crear aquestes peces tan minimalistes? És pintura manual o digital?

És tot manual. El primer pas és crear els bastidors corbats, amb una tècnica semblant a la de fabricar skates o mobles de disseny. S'encolen capes primes de contraplacat, es fiquen en una premsa tèrmica i, en assecat-se, agafen la forma desitjada. Això pot durar dues o tres setmanes per planxa. Després, la superfície pictòrica és molt minimalista. Treball amb gradients, que simbolitzen la transformació i el pas del temps dins un mitjà estàtic com la pintura.

Faig servir l'iPad per triar paletes, però pint amb pinzell, amb pinzell sec, aplicant els tons a mà fins que el gradient em satisfà. Molta de gent pensa que és espray, però és totalment manual.

T'interessa explorar les fronteres de l'art digital, tot i que la teva obra és molt artesanal?

És molt artesanal, però no crec que l'art digital no ho sigui. Tota la meua obra, inclosos esbossos i estudis previs, es fa digitalment amb l'iPad. Els gradients són primer digitals, després els tradueix a allò físic.

Com valores l'edició d'enguany del certamen?

En general, molt bé. El nivell de qualitat dels altres finalistes m'ha semblat altíssim. M'ha agradat molt la mostra. Tot i ser eclèctica —no comissariada—, perquè cada artista presenta una obra independent, és molt potent.

També m'ha agradat que sigui una mostra exclusivament de pintura. Molts de certàmens d'arts plàstiques avui dia inclouen vídeo, instal·lació, escultura... La pintura queda sovint dissolta. Pel que fa a l'aspecte romàntic i nostàlgic, m'agrada poder veure pintura de qualitat i gaudir-ne.

La sala de Sa Refinadora és espectacular: llum natural, paviments discrets, molt ben reformada. És un espai ideal per a exposicions de pintura. Tant, que m'agradaria poder fer-hi una individual el 2026, si fos possible. ■

A partir de ahí, también por una cuestión ética —lograr el máximo significado con la mínima intervención—, me acerqué al minimalismo. Eliminé el gesto y la huella del pintor. Ahora realizo superficies muy sobrias, muy reducidas, y eso me lleva a formas geométricamente simples, como el punto, el círculo, el agujero o la elipse.

¿El paisaje mallorquín te ha inspirado en esos gradientes tan presentes en tu obra?

Sí, eso es muy interesante. Vivo en Francia, donde el clima es peor. Cuando hice la residencia en Establiments en abril de 2024, el edificio tenía muchísima luz, techo acristalado y unas puestas de sol espectaculares. Yo había preparado trabajo previo, pero el plan cambió completamente al llegar. Los colores y los gradientes quedaron muy influenciados por los cielos mallorquines y la luz mediterránea. Esto no estaba presente en las obras anteriores hechas en Francia.

¿Cuál es tu técnica para crear esas piezas tan minimalistas? ¿Es pintura manual o digital?

Es completamente manual. El primer paso es crear los bastidores curvados, con una técnica parecida a la de fabricar skates o muebles de diseño. Se encolan capas finas de contrachapado, se introducen en una prensa térmica y, al secarse, toman la forma deseada. Esto puede tardar dos o tres semanas por plancha. Después, la superficie pictórica es muy minimalista. Trabajo con gradientes que simbolizan la transformación y el paso del tiempo en un medio estático como la pintura.

Utilizo el iPad para elegir paletas, pero pinto con pincel seco, aplicando los tonos a mano hasta que el degradado me satisface. Mucha gente cree que es spray, pero es totalmente manual.

¿Te interesa explorar las fronteras del arte digital, aunque tu obra sea tan artesanal?

Es muy artesanal, pero no creo que el arte digital no lo sea. Toda mi obra, incluidos bocetos y estudios previos, se hace digitalmente con el iPad. Los gradientes son primero digitales y luego los traduzco al medio físico.

¿Cómo valoras la edición de este año del certamen?

En general, muy bien. El nivel de los otros finalistas me ha parecido altísimo. Me ha gustado mucho la exposición. A pesar de ser ecléctica —no comisariada—, porque cada artista presenta una obra independiente, es muy potente.

También me ha gustado que sea una muestra exclusivamente de pintura. Muchos certámenes de artes plásticas hoy en día incluyen vídeo, instalación, escultura... La pintura a menudo queda diluida. Desde el punto de vista romántico y nostálgico, me gusta poder ver pintura de calidad y disfrutarla.

La sala de Sa Refinadora es espectacular: luz natural, suelos discretos, muy bien reformada. Es un espacio ideal para exposiciones de pintura. Tanto, que me encantaría poder hacer una individual allí en 2026, si fuera posible. ■

Marratxí, un municipi compromès amb la cultura i la tradició

Marratxí ha viscut unes festes de Sant Marçal 2025 carregades de tradició i plenes de participació veïnal. Des del pregó a càrrec de la futbolista portolana Cata Coll, la primera filla il·lustre de Marratxí, fins als concerts de Xanguito o Funambulista, ballades populars, tallers, exposicions i activitats esportives, Marratxí ha ofert una programació variada i per a totes les edats i ha aconseguit consolidar les festes de Sant Marçal com el punt d'inici de l'estiu a Mallorca.

Entre els actes destacaren els concerts al Rotllo de Son Verí, l'Holi Fest, el Certamen de Pintura de Sant Marçal a Sa Refinadora, les ballades populars, la festa infantil aquàtica, el concert de tribut a Disney de la Banda Municipal de Música, el correfoc amb els Dimonis de Fang i la Nit d'Humor amb Agustín El Casta. Totes les activitats amb una gran participació veïnal i un ambient festiu.

La missa solemne en honor del patró va congregar desenes de persones a l'església, on es va fer el ball de l'oferta i la tradicional plantada de Madò Bet i en Marçal, els gegants de Marratxí, seguida d'un vermut musical amb la xaranga Els Valencians, que va generar un ambient festiu i familiar. El punt final de les festes va ser l'espectacle de llums amb drons que va unir innovació i tradició per acomiadar les festes amb una experiència visual única.

Marratxí, un municipio comprometido con la cultura y la tradición

Marratxí ha vivido unas fiestas de Sant Marçal 2025 cargadas de tradición y llenas de participación vecinal. Desde el pregón a cargo de la futbolista portolana Cata Coll, la primera hija ilustre de Marratxí, hasta los conciertos de Xanguito o Funambulista, pasando por bailes populares, talleres, exposiciones y actividades deportivas, Marratxí ha ofrecido una programación variada y para todas las edades, consolidando así las fiestas de Sant Marçal como el inicio del verano en Mallorca.

Entre los actos más destacados estuvieron los conciertos en el Rotllo de Son Verí, el Holi Fest, el Certamen de Pintura de Sant Marçal en Sa Refinadora, los bailes populares, la fiesta infantil acuática, el concierto de tributo a Disney de la Banda Municipal de Música, el correfoc con los Dimonis de Fang y la Noche de Humor con Agustín El Casta. Todas las actividades contaron con una gran participación vecinal y un ambiente festivo.

La misa solemne en honor al patrón reunió a decenas de personas en la iglesia, donde se celebró el baile de la ofrenda y la tradicional plantada de Madò Bet y en Marçal, los gigantes de Marratxí, seguida de un vermut musical con la xaranga Els Valencians, que generó un ambiente festivo y familiar. El broche final de las fiestas fue el espectáculo de luces con drones, que unió innovación y tradición para despedir las fiestas con una experiencia visual única.

**Festes de Sant
Marçal 2025**
**Fiestas de Sant
Marçal 2025**

PUMPT

Ets dels que no deixa de moure' s? Doncs aquest és el teu nou lloc! El Pumptrack de Marratxí acaba d' obrir les portes i promet convertir-se en el punt de trobada per als que estimen la BMX, els skates, els patins i les bicis de muntanya. I encara millor: està dissenyat per a tothom, des de principiants fins als més experts.

QUÈ ÉS EL PUMPTACK?

Imagina una pista gegant de 582 m² on et pots sentir com un professional, desplaçant-te d' un costat a l' altre, pujant i baixant a cada corba. T' agrada? Doncs això és exactament el que trobaràs al nou Pumptrack de Marratxí, un espai dissenyat específicament per a tu. Gaudeix amb el teu grup d' amics fent curses o vine amb la família a passar una bona estona en un ambient relaxat i divertit.

QUÈ EL FA TAN ESPECIAL?

Accés fàcil

És facilíssim arribar-hi des de qualsevol punt de Marratxí. A més, està connectat pel carril bici, així que hi pots anar sense complicacions des d' Es Pont d' Inca, Sa Cabaneta i Es Caülls.

Zones per descansar

Sabem que després de tant de moviment fa falta un descans. Així que a l' espai també trobareu zones verdes i àrees de descans per relaxar-vos una estona abans de continuar l' acció.

Graderies

Si ets dels que prefereix veure com els altres practiquen els seus trucs, les graderies estan pensades perquè puguis gaudir de les acrobàcies dels teus amics o dels més experts, amb tota comoditat.

I ARA, QUÈ?

És hora que ho provis! Telefona als teus amics, agafa el patí o la bici i llança' t a gaudir d' aquest nou espai, sempre amb casc i responsabilitat. A més, amb tot el que ofereix, el Pumptrack de Marratxí, no només es convertirà en el lloc ideal per entrenar, sinó també en el lloc perfecte per crear nous records, compartir rialles i passar bons moments!

NOU ESPAI PER ELS ESPORTIS

Pumptrack de Marratxí: Ma-13A, 13, 07141 Marratxí, Illes Balears

PUMPTRACK

¿Eres de los que no para de moverse? ¡Entonces este es tu nuevo sitio! El Pumptrack de Marratxí acaba de abrir sus puertas y promete convertirse en el punto de encuentro para los que aman el BMX, los skates, los patines y las bicis de montaña. Y aún mejor: está pensado para todo el mundo, desde principiantes hasta los más expertos.

¿QUÉ ES EL PUMPTRACK?

Imagina una pista gigante de 582 m² donde puedes sentirte como un profesional, moviéndote de un lado a otro, subiendo y bajando en cada curva. ¿Te gusta? Pues eso es exactamente lo que encontrarás en el nuevo Pumptrack de Marratxí, un espacio diseñado especialmente para ti. Disfruta con tu grupo de amigos haciendo carreras o ven con la familia a pasar un buen rato en un ambiente relajado y divertido.

¿QUÉ LO HACE TAN ESPECIAL?

Acceso fácil

Es facilísimo llegar desde cualquier punto de Marratxí. Además, está conectado por el carril bici, así que puedes venir sin complicaciones desde Es Pont d' Inca, Sa Cabaneta y Es Caülls.

Zonas para descansar

Sabemos que después de tanto movimiento hace falta un descanso. Por eso el espacio también cuenta con zonas verdes y áreas de descanso para relajarte un rato antes de seguir con la acción.

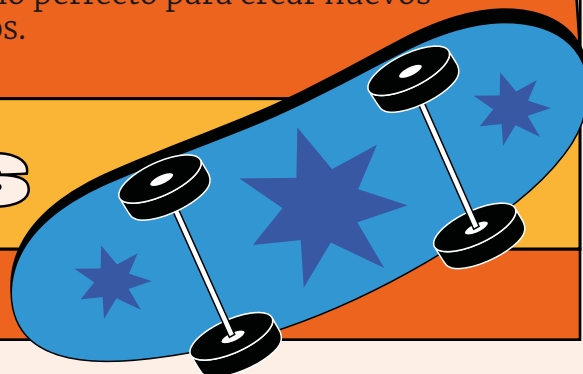
Gradas

Si eres de los que prefiere ver cómo los demás practican sus trucos, las gradas están pensadas para que puedas disfrutar de las acrobacias de tus amigos o de los más pros con total comodidad.

¿Y AHORA QUÉ?

¡Es hora de que lo pruebes! Llama a tus amigos, agarra el patín o la bici y lánzate a disfrutar de este nuevo espacio —siempre con casco y con responsabilidad—. Además, con todo lo que ofrece, el Pumptrack de Marratxí no solo se convertirá en el lugar ideal para entrenar, sino también en el sitio perfecto para crear nuevos recuerdos, compartir risas y pasar grandes momentos.

ESTES SOBRE RODES

ASSOCIACIÓ DE FESTEROS DE PÒRTOL

📍 Carrer Mare de Déu del Carme, 1, Pòrtol

✉ festerosportol@gmail.com

📷 @festesdeportol

Quina és la vostra tasca principal?

La tasca única i principal que tenim és l'organització de les Festes del Carme de Pòrtol. Cada any, a final de febrer, començam l'organització i la redacció del nou programa de festes. Normalment ens reunim cada setmana o cada dues, els dijous. Des del febrer fins al juliol no ens aturam d'organitzar totes les activitats. La nostra entitat enguany compleix 20 anys.

Per què és important la vostra tasca?

La nostra funció, com diu el logotip de la camiseta d'enguany, és fer poble. Creim que sense la nostra feina seria més complicat potenciar el teixit veïnal juntament amb moltes altres entitats de Pòrtol. Com a grup, intentam posar el nostre granet d'arena per fer sentir viu el poble de Pòrtol i que això pugui durar molts d'anys més.

Quan va sorgir la iniciativa?

A Pòrtol ja s'organitzaven les festes, però no hi havia una entitat jurídica ni una estructura assembleària que donés suport a totes les decisions. Fou una manera de donar forma a les festes de Pòrtol.

Quants membres sou?

Actualment, som dotze festeros. La quantitat de festeros mai no ha estat gaire alta, creim que com a màxim hem estat una vintena, però sí que és cert que aquests darrers anys ho passam un poc malament a l'hora de captar gent nova. Actualment, entre els festeros hi ha una gran diversitat i una gran riquesa generacional; hi ha gent de 40 anys, però també de 20. És un espai obert a tothom que tingui relació amb Pòrtol.

Quines iniciatives destacaríeu?

Enguany, de totes les iniciatives que hem programat per a les Festes del Carme, destacaríem les quines a la fresca. És una activitat que sempre s'havia organitzat a Pòrtol i que per una sèrie de circumstàncies es va deixar de fer. Enguany, poder tornar a jugar a quines ens ha fet una il·lusió especial. ■

¿Cuál es vuestra tarea principal?

La única y principal tarea que tenemos es la organización de las *Festes del Carme de Pòrtol*. Cada año, a finales de febrero, comenzamos con la organización y la redacción del nuevo programa de fiestas. Normalmente nos reunimos cada semana o cada dos, los jueves. Desde febrero hasta julio no paramos de preparar todas las actividades. Nuestra entidad este año cumple 20 años.

¿Por qué es importante vuestra labor?

Nuestra función, como dice el logo de la camiseta de este año, es "fer poble". Creemos que sin nuestro trabajo sería más difícil potenciar el tejido vecinal, junto con muchas otras entidades de Pòrtol. Como grupo, intentamos aportar nuestro granito de arena para mantener viva la vida en Pòrtol, y que esto pueda durar muchos años más.

¿Cuándo surgió la iniciativa?

En Pòrtol ya se organizaban las fiestas, pero no existía una entidad jurídica ni una estructura asamblearia que respaldara las decisiones. Fue una forma de dar forma y continuidad a las fiestas de Pòrtol.

¿Cuántos miembros sois?

Actualmente somos doce festeros. El número nunca ha sido muy alto; creemos que como máximo hemos sido una veintena. Es cierto que en los últimos años nos está costando un poco captar gente nueva. Actualmente, el grupo tiene una gran diversidad y riqueza generacional: hay personas de 40 años, pero también de 20. Es un espacio abierto a todos los que tengan relación con Pòrtol.

¿Qué iniciativas destacaríais?

Este año, entre todas las actividades del programa de las *Festes del Carme* destacaríamos el bingo a la fresca. Es una actividad que siempre se había hecho en Pòrtol y que, por diversas circunstancias, se dejó de celebrar. Poder recuperarla este año nos ha hecho especial ilusión. ■

BICERA

Biennal Internacional de Ceràmica
de Marratxí 2025

Del 4 de setembre al 18 d'octubre 2025

ceramicademarratxi.com

Ajuntament
de Marratxí

Biennal
de ceràmica